Teatterielämäkertani

Ensimmäinen teatteriesiintymiseni oli koulun alaluokilla niin kuin useimmilla ikäisilläni suomalaisilla. Esitin kahtena vuotena joulunäytelmässä samaa roolia, köyhää tyttöä, jonka tärkein repliikki oli ”Kun hätä on suuri, on apukin lähellä”. Arvatkaa, pelkäsinkö, että sekaannun ja sanon väärin päin. Myös liikunnalliset roolit sekä keijuina että tonttuina tulivat tutuiksi sekä koulussa että seurakunnan kerhossa.

Vastaanottajana sain kohdata sellaisia vanhakantaisia yhteisöllisiä esiintyjiä kuin tiernapojat ja nuuttipukit. Oikeaa kesäteatteriakin tuli nähdyksi, vaikka parhaiten *Nuoresta mylläristä* jäivät mieleen esiintyjien läpimärät valkoisen nailonpaidat.

Oma harrastukseni jatkui koulussa, missä nykyistä ysiluokkaa vastaavassa iässä osallistuin Topeliuksen *Adalmiinan helmi* -näytelmän esitykseen. Paras ystäväni esitti prinsessaan ruotsinopettaja Vappu Viemerön vaaleansinisessä morsiusleningissä, minä sain roolin vanhana mummona.

Keräsimme rahaa järjestämällä kalevalaiset pidot, joissa pääsin lausumaan Kalevalan runoja kansallispuvussa. Lausuntaa harrastin yliopistossakin Kaija Tuomisen jatkokursseillakin. Järjestimme runoiltoja Sibelius-museossa. Kuva kertoo naisenergiasta; lausuin Anu Kaipaisen Arkkienkelit Oulussa -kirjasta Huppa-Leenan ja Mikaelin tapaamisesta.

Nerudan runoja esitimme Chilen 1973 tapahtumien merkeissä, ja myös Timo K. Mukkaa muistelimme runoin ja lauluin Pohjalaisessa osakunnassa.

Tähän kuvaan kuuluu Aulikki Oksasen Opettajattaren laulu: ”Olen viidenneljättä, niin turhaan odotan kevättä…”

Opiskelijayhdistyksessä olin järjestämässä teatteriretken Tampereelle katsomaan Hair-musikaalia.

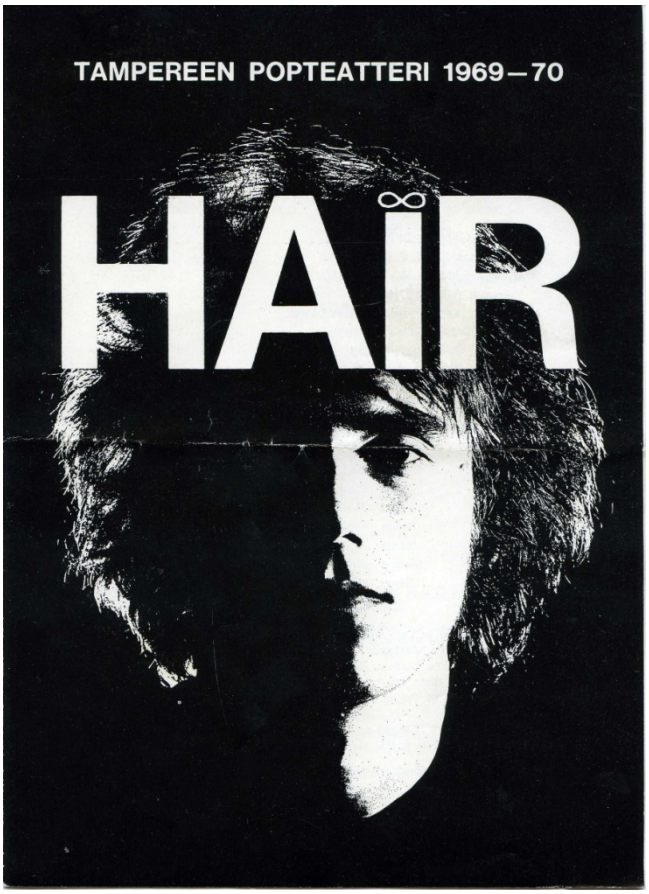

Helsingin kaupunginteatterin Gilgamesh-esityksestä kirjoitin kahden ystäväni kanssa arvostelun Turun ylioppilaslehteen. Kirjoitin sitten kesäteatterista ja lastenteatteristakin sanomalehtiin ja seurasin Turun kaupunginteatterin, Åbo Svenska Teaterin ja muiden turkulaisten teatterien ohjelmistoa.

Se olikin komeata aikaa: kotkat Kalle Holmberg ja Ralf Långbacka ohjasivat Kiveä ja Bűchneriä ja muuta, teatterilla tuntui olevan merkitystä, siitä kiisteltiin ja keskusteltiin. Tietysti oli mukava yliopiston assistenttina viedä opiskelijoita myös teatteriin ja tutustuttaa heitä esitysten taustoihin.

Turun yliopistossa oli professorin Irmeli Niemen vaikutuksesta opetettu ja tutkittu myös teatteria ja elokuvaa yleisen kirjallisuustieteen osana. Pääsin Suomen Akatemian tutkijaryhmään, jossa oli sekä yliopistotutkijoita että käytännön teatterintekijä-tutkijoita. Tein kuitenkin oman väitöskirjani kirjallisuuden vastaanotosta.

Mutta sitten Turun kaupunginteatterin ohjaaja Erik Söderblom tuli yliopistolle ja pyysi meitä katsomaan, mitä he Laura Jäntin ja Juha Malmivaaran kanssa saavat teatterissa aikaan. Se tutkimusryhmä kirjoitti kirjan Turun kaupunginteatterin ohjelmistosta, ja seuraava ryhmä Porin Teatterin *Myrskystä*, jossa esiintyi tähtenä Lasse Pöysti.

Teatterintutkijana olen ollut empiirisen nykyteatterin tutkija. Minua kiinnostavat uudet teatteritekstit ja nuoret tekijät ja katsojat. Mutta käyn aina katsomassa kaikki pilatut Shakespearet, erilaiset Kalevalat ja muut klassikoiden uustulkinnat.

Olen minä ollut larppaamassakin, akateemisissa merkeissä tosin. kollegani Sirkka-Liisa järjesti draamantutkimuksen väitöksensä kunniaksi roolipelin.

Ja draamaharjoituksissa olen ollut mukana jopa klovnina!

Terveisin Pirjo Vaittinen

Pirjo venetsialaisnaamiossa